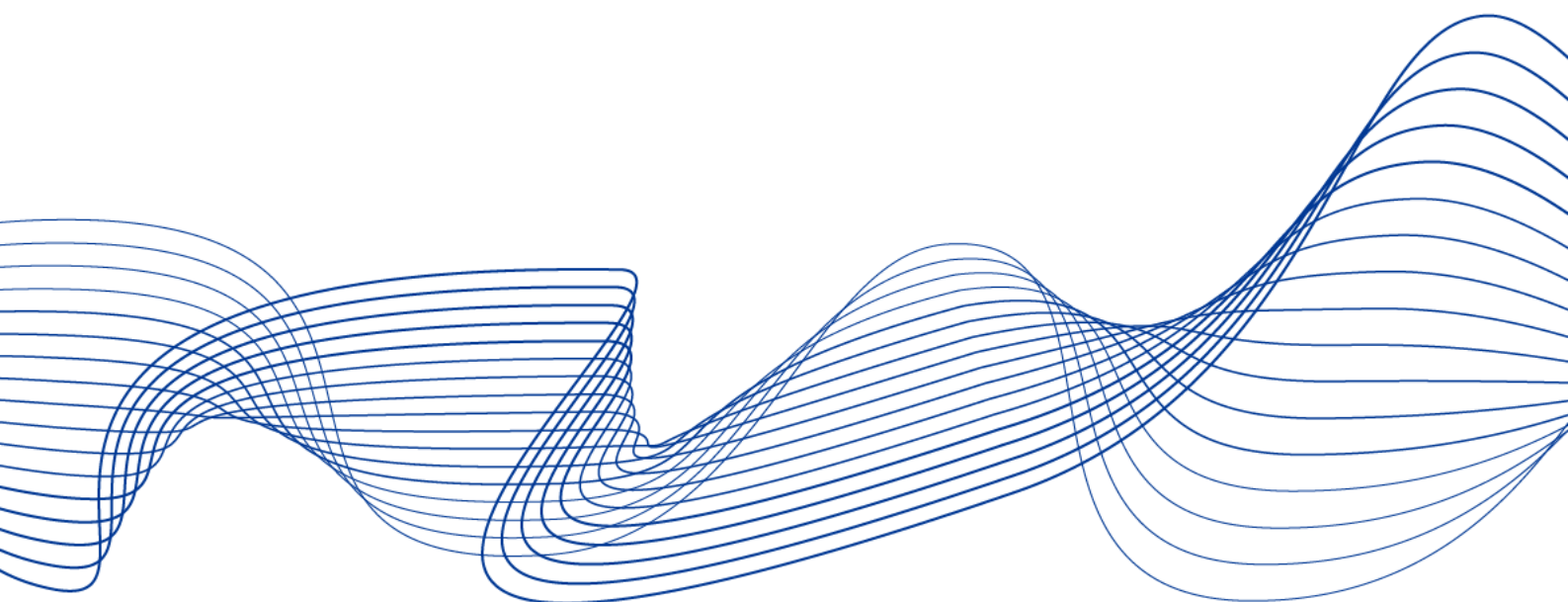

Raport roczny

2016

ERRS

Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego

Europejski System Nadzoru Finansowego

Spis treści

Przedmowa	2
Streszczenie	3
Stopka wydawnicza	6

Przedmowa

Mario Draghi
Przewodniczący Europejskiej Rady
ds. Ryzyka Systemowego

Niniejszy raport – szósty raport roczny Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego (ERRS) – obejmuje okres od 1 kwietnia 2016 do 31 marca 2017. W tym czasie ERRS w dalszym ciągu ściśle monitorowała wrażliwość systemu finansowego Unii Europejskiej na szoki i uczestniczyła w debacie regulacyjnej na ten temat. Szczególną uwagę zwracała przy tym na dwa obszary ryzyka o nadrzędnym znaczeniu. Pierwszy z nich obejmuje ryzyka wynikające z utrzymywania się niskich stóp procentowych. Analiza tych ryzyk została przeprowadzona wspólnie przez ERRS i EBC i przedstawiona w raporcie na temat związanych z nimi wyzwań dla polityki makroostrożnościowej. Na podstawie tej analizy ERRS uznała ryzyko dotyczące słabych punktów w bilansach banków, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych za jedno z dwóch najistotniejszych zagrożeń dla stabilności finansowej w UE, na równi z ryzykiem korekty premii za ryzyko na światowych rynkach finansowych.

Drugim obszarem ryzyka jest wrażliwość na szoki związane z nieruchomościami mieszkaniowymi. Na podstawie perspektywicznej oceny w skali całej Unii Europejskiej ERRS stwierdziła, że wrażliwość taka występuje w ośmiu państwach członkowskich, i skierowała do nich publiczne ostrzeżenia. Wydała także zalecenie w sprawie uzupełniania luk w danych, aby bardziej ujednolicić zasady monitorowania sytuacji na rynkach nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w UE.

W okresie objętym raportem ERRS wzmocniła również swój potencjał w zakresie monitorowania pozabankowej części sektora finansowego. W szczególności opublikowała pierwsze wydanie rocznego przeglądu tego sektora w Unii Europejskiej – *EU Shadow Banking Monitor* – w którym wskazała źródła i mechanizmy narastania ryzyka systemowego. W tym zakresie ERRS wniosła wkład w debatę dotyczącą polityki makroostrożnościowej wykraczającej poza sektor bankowy, w tym przedstawiła warianty krótkookresowych działań regulacyjnych i długofalowy plan w tej dziedzinie.

Ponadto ERRS aktywnie pobudzała dyskusję na temat polityki makroostrożnościowej jako gospodarz różnych konferencji i warsztatów. Najważniejszym wydarzeniem była przeprowadzona we wrześniu pierwsza doroczna konferencja ERRS, która dotyczyła nastawienia polityki makroostrożnościowej oraz kilku najistotniejszych tematów z nią związanych, np. otoczenia niskich stóp procentowych, skutków wprowadzenia obowiązku centralnego rozliczania, mającego zwiększyć bezpieczeństwo obrotu standardowymi derywatami pozagiełdowymi, oraz widocznego niedoboru bezpiecznych aktywów na rynkach.

Na koniec chciałbym serdecznie podziękować Stefanowi Ingvesowi, prezesowi Sveriges riksbank, który przez ostatnich sześć lat wspierał ERRS jako przewodniczący Doradczego Komitetu Technicznego. Od sierpnia 2017 jego obowiązki przejmie Philip R. Lane, prezes Banc Ceannais na hÉireann / Central Bank of Ireland.

Frankfurt nad Menem, lipiec 2017

Mario Draghi
Przewodniczący ERRS

Streszczenie

Okres objęty raportem odznaczał się niskim wzrostem gospodarczym i niskimi stopami procentowymi, chociaż pod koniec europejskie i światowe perspektywy gospodarcze się poprawiły. ERRS (wraz z EBC) przeznaczyła znaczne zasoby na analizę wpływu tej sytuacji na stabilność finansową UE oraz opublikowała raport na temat wyzwań, jakie dla polityki makroostrożnościowej niosą niskie stopy procentowe. Ponadto w obliczu rozwoju równoległego systemu bankowego w Unii Europejskiej ERRS zaczęła intensywniej go obserwować i wydała pierwszy roczny raport na ten temat – *EU Shadow Banking Monitor* – w którym wskazała źródła i mechanizmy narastania ryzyka systemowego.

Jako cztery główne zagrożenia dla stabilności finansowej w Unii ERRS nadal wskazywała: 1) korektę premii za ryzyko na światowych rynkach finansowych, 2) słabe punkty w bilansach banków, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych, 3) trudności z obsługą zadłużenia w sektorach finansów publicznych, przedsiębiorstw i gospodarstw domowych oraz 4) szoki i rozprzestrzenianie się niekorzystnych zjawisk z pozabankowych sektorów systemu finansowego na cały ten system. Za szczególnie wyraźne zagrożenie dla stabilności finansowej ERRS w dalszym ciągu uważała możliwość gwałtownej korekty premii za ryzyko w skali światowej; podobną opinię wyraziła w swoim poprzednim raporcie rocznym. Wobec niskiego wzrostu gospodarczego i niskiego poziomu stóp procentowych ERRS za równie ważne uznała słabe punkty w bilansach banków, firm ubezpieczeniowych i funduszy emerytalnych.

Zgodnie ze swoim mandatem ERRS nie tylko sprawuje nadzór makroostrożnościowy nad systemem finansowym UE, lecz może także wydawać ostrzeżenia, kiedy wykryje poważne ryzyko systemowe i uzna, że należy na nie zwrócić uwagę. ERRS przeanalizowała pod tym kątem średniookresową wrażliwość na szoki sektora nieruchomości mieszkaniowych w państwach członkowskich UE. Na podstawie przeprowadzonej oceny skierowała publiczne ostrzeżenia do ośmiu państw (Austrii, Belgii, Danii, Finlandii, Holandii, Luksemburga, Szwecji i Wielkiej Brytanii). Były to pierwsze publiczne ostrzeżenia wydane przez ERRS od czasu jej ustanowienia. ERRS wykryła też znaczne luki w dostępnych danych do analizy sektora nieruchomościowego, dlatego w celu wprowadzenia bardziej jednolitych zasad monitorowania sytuacji na rynkach nieruchomości mieszkaniowych i komercyjnych w UE wydała zalecenie w sprawie uzupełniania tych luk.

Na podstawie najistotniejszych ryzyk dla stabilności finansowej rozpoznanych przez ERRS opracowano scenariusze szokowe ogólnounijnych testów warunków skrajnych prowadzonych przez europejskie urzędy nadzoru. W analizowanym okresie ERRS przygotowała scenariusze szokowe testu warunków skrajnych dla kontrahentów centralnych przeprowadzonego przez Europejski Urząd Nadzoru Giełd i Papierów Wartościowych (ESMA) oraz testu warunków skrajnych dla pracowniczych funduszy emerytalnych przeprowadzonego przez Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA). Szczegółowy opis tych scenariuszy przedstawiono w niniejszym raporcie. Scenariusze przekazane przez ERRS na początku 2016 roku Europejskiemu Urzędowi Nadzoru Bankowego (EUNB) na potrzeby testu warunków skrajnych sektora bankowego oraz EIOPA na potrzeby testu warunków skrajnych sektora ubezpieczeniowego zostały opisane w raporcie rocznym ERRS za rok 2015.

Okres objęty raportem był także pierwszym rokiem obowiązywania zasad dotyczących dobrowolnej wzajemności, wprowadzonych przez ERRS w grudniu 2015. W 2016 roku Belgia i Estonia jako pierwsze zgłosiły wniosek o wzajemność w stosowaniu dwóch środków według nowych zasad. Wydane następnie przez ERRS zalecenie dla wszystkich państw członkowskich w sprawie

wzajemności w stosowaniu obu środków doprowadziło ostatecznie do znacznego wzrostu liczby takich działań w całej UE.

ERRS zgłosiła również uwagi do dokumentu konsultacyjnego Komisji Europejskiej w sprawie przeglądu ram polityki makroostrożnościowej UE. Wskazała na potrzebę zachowania swojej niezależności, ale też bliskich powiązań z EBC. Opowiedziała się też za utrzymaniem szerokiego członkostwa w Radzie Generalnej oraz podkreśliła, że zestaw instrumentów makroostrożnościowych powinien być kompleksowy i łatwy w użyciu. Zaproponowała także pewne ulepszenia w kształcie określonych narzędzi ukierunkowanych na ryzyko systemowe w aspekcie strukturalnym i koniunkturalnym. Opowiedziała się ponadto za udostępnieniem organom odpowiedzialnym za politykę makroostrożnościową we wszystkich państwach członkowskich UE instrumentów na potrzeby przeciwdziałania ryzykom systemowym wynikającym głównie z ekspozycji na rynku nieruchomości mieszkaniowych. Wskazała również na potrzebę ustanowienia ram prawnych polityki makroostrożnościowej poza sektorem bankowym.

Oprócz tego ERRS miała wkład w prace nad przepisami makroostrożnościowymi dotyczącymi sektora bankowego. Po pierwsze, przekazała EUNB swoją opinię na temat wprowadzenia wskaźnika dźwigni finansowej. Wstępna analiza nie dostarczyła zbyt wielu dowodów świadczących o negatywnym wpływie wskaźnika dźwigni na dostępność płynności na rynku. Po drugie, ERRS uczestniczyła w koordynowanych przez EUNB pracach nad publikowanym regularnie raportem na temat cykliczności wymogów kapitałowych. W raporcie zwrócono uwagę na pewne problemy analityczne, ale nie przedstawiono mocnych dowodów na występowanie procyklicznych efektów dyrektywy i rozporządzenia w sprawie wymogów kapitałowych (pakiet CRD IV/CRR). Dlatego też opowiedziano się za utrzymaniem dotychczasowych – uwzględniających ryzyko – przepisów dotyczących kapitału regulacyjnego banków. Po trzecie, ERRS przekazała EUNB swoją opinię na temat definicji wskaźnika stabilnego finansowania netto. Stwierdziła, że wskaźnik ten jest najlepszym dostępnym narzędziem rozwiązywania problemów strukturalnych związanych z transformacją płynności i terminów zapadalności przez banki. Zaznaczyła też, że ostatecznym celem organów europejskich powinno być zatem wprowadzenie w UE wiarygodnego i praktycznego wymogu dotyczącego tego wskaźnika.

ERRS przyczyniła się także do wypracowania ram polityki makroostrożnościowej wykraczających poza sektor bankowy. W lipcu 2016 opublikowała dokument strategiczny, w którym przedstawiła warianty krótkookresowych działań regulacyjnych i długofalowy plan na rzecz ograniczenia zagrożeń, jakie dla stabilności finansowej niesie sektor parabankowy. W okresie objętym raportem ERRS poczyniła postępy w realizacji niektórych istotnych zadań wskazanych w tym dokumencie. Po pierwsze, podjęła działania mające na celu stworzenie innowacyjnych instrumentów makroostrożnościowych przeciwdziałających procykliczności początkowych depozytów zabezpieczających i redukcji wartości (*haircut*), zwłaszcza w zakresie transakcji finansowanych z użyciem papierów wartościowych i instrumentów pochodnych. Po drugie, przedstawiła perspektywę makroostrożnościową w odniesieniu do nadzoru ostrożnościowego nad kontrahentami centralnymi i firmami ubezpieczeniowymi, przede wszystkim przez wkład w trwające przeglądy przepisów.

W porównaniu z rokiem poprzednim w 2016 znacznie wzrosła liczba stosowanych środków dotyczących kwestii makroostrożnościowych. W tym roku po raz pierwszy wszystkie państwa członkowskie wyznaczały co kwartał antycykliczny bufor kapitałowy oraz przeprowadziły roczny przegląd wyznaczania innych instytucji o znaczeniu systemowym i ustalania dla nich wskaźników bufora. Jeśli chodzi o instrumenty niepodlegające okresowym przeglądom, około połowy państw członkowskich podjęło działania z zakresu polityki makroostrożnościowej, ze szczególnym

uwzględnieniem instrumentów ukierunkowanych na ryzyko związane z nieruchomościami mieszkaniowymi.

W omawianym okresie ERRS w dalszym ciągu oceniała wdrażanie swoich dotychczasowych zaleceń. Ocena zgodności z zaleceniem w sprawie finansowania instytucji kredytowych wykazała szczególnie wysoki poziom jego przestrzegania przez instytucje, do których jest ono skierowane. Z kolei ocena zgodności z zaleceniem w sprawie celów pośrednich i instrumentów polityki makroostrożnościowej wykazała, że wszystkie państwa członkowskie realizują cele pośrednie zalecone przez ERRS i wiążą je z określonymi instrumentami makroostrożnościowymi. Ocena zgodności z zaleceniem w sprawie funduszy rynku pieniężnego została przedłużona, aby uwzględnić ostateczny kształt rozporządzenia UE w tej sprawie.

Wreszcie – ERRS zorganizowała szereg konferencji i warsztatów, których celem było pobudzenie dyskusji nad polityką makroostrożnościową. Szczególnie ważna była pierwsza doroczna konferencja ERRS, której uczestnicy dyskutowali na temat nastawienia polityki makroostrożnościowej oraz kilku najważniejszych tematów związanych z jej prowadzeniem, np. niskich stóp procentowych, skutków wprowadzenia obowiązku centralnego rozliczania mającego zwiększyć bezpieczeństwo obrotu standardowymi derywatami pozagieldowymi oraz widocznego niedoboru bezpiecznych aktywów.

Stopka wydawnicza

© Europejska Rada ds. Ryzyka Systemowego 2017

Adres do korespondencji 60640 Frankfurt nad Menem, Niemcy
Telefon +49 69 1344 0
Internet www.esrb.europa.eu

Wszelkie prawa zastrzeżone. Zezwala się na wykorzystanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych pod warunkiem podania źródła.

Data graniczną dla danych uwzględnionych w raporcie był 31 marca 2017.

Polska wersja Raportu rocznego Europejskiej Rady ds. Ryzyka Systemowego za rok 2016 obejmuje przedmowę i streszczenie. Pełny raport jest dostępny w językach: angielskim, niemieckim i hiszpańskim.

ISSN 1977-5229 (online)
ISBN 978-92-95210-16-5 (online)
DOI 10.2849/83256 (online)
Nr katalogowy UE DT-AB-17-001-PL-N (online)